

1. Koszta József műtermében

KOSZTA JÓZSEF (1861-1949)*Lány tyúkkal, 1920 körül* | *Girl with Hen, around 1920*

Olaj, karton | Oil on cardboard, 62 x 42,5 cm

Jelezve jobbra közepén | Signed right in the middle: Koszta

Kezdő ár | Starting price: 3 200 000 Ft / 9 143 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 6 000 000 Ft

Estimate: 11 429 – 17 143 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Ceglédi II. Múzeumi Hét kiállítása, Cegléd, Kossuth Múzeum, 1961. október, kat. n.

KOSZTA J

A parasztsaládból származó Koszta József hiába kezdte művészi pályáját a bécsi, majd folytatta a müncheni Képzőművészeti Akadémián, és hiába járt Párizsban az 1910-es évek elején, a nagyvárosi létforma és az izmusok kavalkádja csak egészen halvány nyomokat hagyott az életművében. Alapos technikai tudását, melyet a legkiválóbb osztrák, német és magyar mesterek irányítása alatt szerzett, később kizárólag itthon, a szentesi tanyavilágban kamatoztatta. Koszta már az 1890-es évek végétől rendszeres kiállítója volt a műcsarnoki tárlatoknak, de a szórványos állami vásárlások és ösztöndíjak után, az igazi közönségsikert csak ötvenhat évesen, a budapesti Ernst Múzeumban rendezett gyűjteményes kiállításával sikerült kivívnia. Portréival és a szentesi táj részleteit ábrázoló, témájukat tekintve nem túlságosan széles skálájú képeivel, valami olyan elementáris erőt sikerült megfogalmaznia a magyar néplé-

lek mélyrétegeiről, melyre a művészvilág ezzel egyenrangú intenzitással reagált. Koszta képei a legmagasabb fokú festői minőséget addig ismeretlen intenzitással hozták közös nevezőre az alföldi tanyavilág kiragadott részleteivel és szereplőivel. Koszta világképében, külön és egyéni univerzumában minden és pontosan a helyén van. A magyar rögválóságot sikerült olyan szintizta költészettel, festékbe álmódott poézissel ábrázolnia, mely nem csupán a két háború közötti Magyarországon, de a magyar festészet külföldi bemutatkozásai során is egyöntetű sikert aratott.

Koszta női képmásairól, melyek inkább típusokat jelenítenek meg, mint konkrét személyeket, Szinyei Merse Anna így fogalmazott: „Koszta művészetének jelentős vonulatát képezik az *Annuskát, illetve a környezetéből kiválasztott parasztlányokat, asszonyokat ábrázoló, bensőséges megközelítésű festmények. Nem nevezhetők*

portrénak, amint ahogy zsánerképnek sem: a festő címadásaival is fontosnak tartotta jelezni, hogy egy bizonyos lelkiállapot vagy egy köznapisituáció megragadása volt a célja. [...] A lírai hangulatú, egyszerűséget, tisztaságot sugárzó képek az évek múltával szépséges sorozattá álltak össze.” Ennek a sorozatnak gyönyörűsége darabja a most aukcióra kerülő *Lány tyúkkal* című kép is. A sötétbe hajló, dominánsan vörösés-barna színvilágú ábrázolást Koszta a kintről beáramló verőfény benti reflexeiben felcsattanó fehérekkel varázsolta dinamikus, festői fény-árnyék problémákat felvető, és azokat nagyvonalú ecsetkezeléssel megoldó kompozícióvá. A hímzett kendőbe öltözött modell, mintha csak a mesebeli aranytojást tojó tyúkot tartaná ölében, ezzel emelve a valóság fölé, valóban ünneplő az amúgy teljesen hétköznapi jelenetet.

RUM ATTILA

